

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра **фінансового менеджменту та фондового ринку**

**РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра**

зі спеціальності **072 фінанси, банківська справа та страхування**

за магістерською програмою професійного спрямування

«Фінансовий та страховий менеджмент»
(назва магістерської програми)

на тему: « Управління ризиками фінансових установ »

(назва теми)

Виконавець:

студент 5 курсу групи М-5 ЦЗФН
факультету

Тачанська Я.В. _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., ст.викладач
(науковий ступінь, вчене звання)

Астахова Н.І. _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Зараз Україна перебуває у складному економічному та соціально-політичному становищі, тому саме сьогодні наша держава як ніколи потребує ефективної та злагодженої роботи внутрішніх законодавчих, виконавчих та управлінських органів задля вирішення існуючих проблем. Особливо ефективною щодо вирішення економічних проблем має бути діяльність фінансової системи, яка відображає загальну ідеологію економічних відносин: впливає на темпи й масштаби суспільного виробництва та споживання, можливості інтеграції країни у світове економічне співтовариство, забезпечення конкурентоспроможності продукції вітчизняних виробників на зовнішніх ринках. Ми розглянемо систему управління ризиків у банку, оскільки серед фінансових установ банки найбільш піддаються впливу ризиків та мають одне з найважливіших значень в економічному становищі України. Банки відіграють вирішальну роль у фінансовій системі, тому вони повинні не тільки діагностувати потенційні загрози, але й розробити дієву стратегію нейтралізації їх негативного впливу. Однією з головних характеристик діяльності банків на ринку фінансових послуг є високоризикованість. На сьогодні в Україні відношення кредитів до ВВП становить усього 3.6%. Це дійсно низький показник, а враховуючи можливі темпи зростання кредитів наслідками можуть стати небажані макроекономічні ефекти. Розуміючи, що повністю позбутися ризиків неможливо актуальною темою є управління ризиками банку. Саме тому Національний банк України розглядає способи ефективного контролю ризиків кожного банку та вимагає звітності про фінансовий стан банку.

Серед відомих науковців, які присвячували свої праці вирішенню проблем управління банківськими ризиками потрібно згадати таких: Ван. Грюнінг Х.[11], Н.І. Куліков[23], А. О. Єпіфанов[7], Л. М.Тепман [41], В.М. Гранатуров[10] та багато інших. Поряд з проблемою різного трактування поняття «фінансовий ризик» та «ризик» постає проблема комплексної системи класифікації фінансових ризиків банку. Так С. Козьменко, Ф. Шпиг, І. Волошко класифікують ризики по відношення до внутрішнього середовища [22], В.Зотов

класифікаційною ознакою обирає характер об'єкта(вид діяльності, різновид операцій)[16]. Л. Примостка обирає класифікатором характер впливу ризику на стійкість розвитку банку [33]. Науковці для класифікації фінансових ризиків обирають різні ознаки, така тенденція приводить до неоднозначності сутності деяких ризиків, що в свою чергу приводить до неефективного управління ризиками та банківською діяльністю взагалі. Також виникають суперечності при виборі методу оцінку ризиків, оскільки у кожного з методів свої переваги і недоліки.

Мета дослідження. Поглиблення дослідження сутності понять «ризик», основних підходів до класифікації, аналізу та сучасних методів мінімізації банківських ризиків, дотримання яких підвищить стійкість фінансової системи та допоможе протидіяти наявним та майбутнім ризикам. Проаналізувати процес управління ризиками банку з метою удосконалення ризик –менеджменту на прикладі комерційного банку.

Завдання дослідження:

- описати зміст терміну «ризик», підходи до класифікації банківських ризиків, методи оцінки та управління ними;
- дослідити систему ризик-менеджменту банку ПАТ КБ «ПриватБанк»;
- проаналізувати на прикладі ПАТ КБ «ПриватБанк» фінансову стабільність банку;
- запропонувати комплексну систему класифікації фінансових ризиків банку та етапи здійснення процесу ризик-менеджменту в комерційному банку, рекомендації щодо удосконалення системи управління ризиками;
- обґрунтувати припущення щодо управління ризиками в майбутньому.

Об'єкт дослідження. Процес управління ризиками в комерційних банках.

Предмет дослідження. Теоретичні та практичні основи управління ризиками та вплив ефективного ризик-менеджменту на стабільність банку.

Методи дослідження. У дипломній роботі використано методи: загальнонаукові (узагальнення, порівняння, історизм, аналіз, системність, комплексність, аналогія) – для вивчення й аналізу організації ризик-

менеджменту комерційного банку; візуально-графічний – для представлення результатів у наочній формі; метод економіко-математичного моделювання – для розробки одно- та двофакторної моделі; метод Value At Risk (VAR) -для проведення стрес-тестування валютного ризику.

Інформаційна база дослідження. Звіти та аналітичні матеріали банку ПАТ КБ «ПриватБанк», статистичні дані НБУ, наукові праці дослідників, монографії, публікації, статті з питань удосконалення системи ризик-менеджменту банків, законодавчі акти та нормативно-правові документи банківської системи.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (48 найменувань) та 3-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 94 сторінок. Основний зміст викладено на 84 сторінках. Робота містить 17 таблиць, 8 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю: Тачанська Я. В. Напрями удосконалення системи управління фінансовими ризиками банку [Електронний ресурс] / Я. В. Тачанська, Н. І. Астахова // Економічні наукові інтернет-конференції. Світ економічної науки. Випуск 9, від 27.11.2018- [Секція 5. Банківська справа. Фінанси, грошовий обіг та кредит;] – Режим доступу: <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/2936/>.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Основні теоретичні положення управління ризиками банку»** розглянуто зміст терміну ризик, підходи до класифікації ризиків, методи оцінки та управління банківськими ризиками.

У другому розділі **«Дослідження системи управління ризиками (на прикладі ПАТ КБ «ПриватБанк»)»** проаналізовано фінансовий стан, стабільність та дотримання нормативів, встановлених НБУ для оцінки ризиків на прикладі досліджуваного банку, зв'язок між резервом на знецінення кредитів, інфляцією та середньою заробітною платою. Також проаналізовано

стан кредитного портфелю за категоріями якості та можливі втрати при коливанні валютних курсів.

У третьому розділі **«Рекомендації щодо системи управління фінансовими ризиками банку і методів його удосконалення»** запропоновано бачення управління ризиками в майбутньому, спираючись на основні тенденції розвитку технологій, аналітики та інновації сьогодення, вплив нових видів ризиків на банківську систему та методи їх мінімізації. Запропоновано виправлення недоліків системи ризик менеджменту банку для покращення стану кредитного та валютних ризиків.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Прийняття та управління ризиками є невід'ємною рисою банківської діяльності, тому впровадження сильних та ефективних заходів з управління ризиками та контролю сприяє стабільності не лише життєздатності банку, а й усій фінансовій системі.

2. Управління банківським ризиком, ймовірно, буде різко відрізнятись до 2025 року, коли він стане основною частиною стратегічного планування банків, тісним співробітником з керівниками бізнесу, а також центром передового досвіду в галузі аналітики та усунення небажаних рішень.

3. Основною метою управління банківським ризиками є підтримка прийнятних коефіцієнтів прибутковості параметрів безпеки та ліквідності при управлінні активами та пасивами (мінімізація збитків). Ефективний менеджмент банківського ризику повинен вирішити ряд проблем - від моніторингу ризику до його оцінки.

4. Дослідження щодо автоматизації банківської діяльності дозволяє розрізнити такі тенденції: розуміння ролі інформаційних технологій (ІТ) як важливого чинника, який може зміцнити конкурентні переваги; автоматизація банківської діяльності, перенесення уваги на сферу управління через інструмент підтримки ІТ та підтримки аналітичних рішень; відмову від власного розвитку та переходу на використання стандартних рішень для провідних виробників банківських програм.

АНОТАЦІЯ

Тачанської Я. В., «Управління ризиками фінансових установ»(на прикладі ПАТ КБ «ПриватБанк»).

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою «Фінансовий та страховий менеджмент».- Одеський національний економічний університет.-Одеса, 2018 рік

У роботі розглядаються теоретичні аспекти класифікації банківських ризиків, управління ризиками комерційного банку та методів управління ними.

Проаналізовано визначення терміну «ризик», види банківських ризиків, методи управління, оцінки банківськими ризиками та мінімізацію їх впливу на діяльність комерційного банку, систему ризик –менеджменту та рівень ризиків на прикладі ПАТ КБ «ПриватБанк».

Запропоновано комплексна система класифікації банківських ризиків етапи здійснення процесу ризик-менеджменту в комерційному банку, конкретні шляхи підвищення ефективності управління фінансовими ризиками в даному банку та банківської системи в цілому.

Ключові слова: ризик, ризик-менеджмент, валютний ризик, кредитний ризик, ризик ліквідності, валютний ризик, відсотковий ризик, операційний ризик.

ANNOTATION

Tachanska Y.V., «Risk Management of a Financial Institutions» (on the example of PJSC CB "PrivatBank").

Thesis for Master degree in specialty «Finance, Banking and Insurance» under the program «Financial and insurance management». - Odessa National Economic University.- Odessa, 2018.

The work deals with the theoretical aspects of banking risk classification, risk management of the commercial bank and management methods are considered in this paper.

The work deals with the theoretical aspects of banking risk classification, risk management of the commercial bank and management methods are considered in this paper. The definition of the term "risk", types of bank risks, methods of management, assessment of bank risks and minimization of their influence on the activity of a commercial bank, risk management system and risk level of "PrivatBank" are analyzed.

Keywords: risk, risk management, currency risk, credit risk, liquidity risk, currency risk, interest rate risk, operational risk.